

جهت اطلاع مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست بانک، مؤسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک ایران – ونزوئلا ارسال می‌شود.

با سلام؛

احتراماً، همان‌گونه که مستحضرنند؛ طی سالیان متمادی تعداد حساب‌های سپرده افتتاح شده نزد بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی با افزایش نامتعارفی مواجه شده است. در این میان، حجم قابل توجهی از این حساب‌ها به دلیل عدم گردش مالی به علیی چون کاهش ارزش معنی‌دار در مانده موجودی بسیاری از این حساب‌ها ناشی از تورم و افزایش سطح عمومی قیمت‌ها، فراموشی صاحبان سپرده، فوت آن‌ها، عدم اطلاع وراثت و قائم‌مقام قانونی سپرده‌گذاران یا عدم شناسایی و مراجعه آن‌ها، راکد و فاقد تراکنش مانده است. این مهم خود مشکلاتی از قبیل تحمیل هزینه‌های دفترداری و نگاهداری اطلاعات و آمار این‌گونه حساب‌ها برای بانک‌ها و افزایش احتمال وقوع تخلفات و جرائم را در پی داشته است. لازم به ذکر است این موضوع در مورد برخی از اقلام بدهی‌های بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی که تحت سرفصل بستانکاران موقت ثبت می‌شوند و بابت آن‌ها قراردادی منعقد نشده و یا اسناد و اوراق بهاداری تنظیم نگردیده نیز صدق می‌کند.

علیرغم این‌که موضوع حساب‌های راکد و غیرفعال – که در شبکه بانکی کشور با تعابیر متفاوتی از آن یاد می‌شود و ماهیت آن‌ها به‌گونه‌ای است که صاحبان آن‌ها ممکن است تا مدت‌های زیاد و شاید هیچ‌گاه، برای گرفتن طلب خود به مؤسسه اعتباری مراجعه ننموده و مؤسسه اعتباری نیز بعضاً قادر به شناسایی آنان نباشد – همواره از چالش‌های فراروی نظام بانکی کشور در سال‌های متمادی بوده، لیکن تاکنون ضوابط و سازوکاری جامع در خصوص چگونگی برخورد با وجوه و حساب‌های مزبور که تمامی ابعاد موضوع را به صورت جامع‌الاطراف مدنظر قرار دهد، وجود نداشته است. از این رو، نظر به اهمیت موضوع و با هدف؛ صیانت از حقوق صاحبان وجوه در عین ملحوظ نظر داشتن منافع بانک‌ها، کاهش احتمال سوء استفاده از وجوه یادشده، ارتقای شفافیت‌های مالی بانک‌ها، ایجاد رویه واحد حسابداری در ثبت و نگهداری وجوه مزبور در بانک‌ها و امکان و بهبود قابلیت مقایسه ارقام مندرج در سرفصل حساب‌های موجود در بانک‌ها، مراتب از چندی قبل در دستور کار این بانک قرار گرفت. ماحصل تلاش‌ها و اقدامات انجام شده، تدوین دستورالعملی به شرح پیوست است که اهم ویژگی‌های آن عبارتست از:

۱) نگارش متن دستورالعمل با رویکرد فرآیند محور جهت تبیین هرچه بیشتر مفاد آن؛

۲) پیش‌بینی تدابیر لازم برای جلوگیری از افزایش حساب‌های مطالبه‌نشده و راکد؛

۳) پیش‌بینی سازوکارهای لازم جهت محدود نمودن امکان سوءاستفاده از موجودی وجوه مطالبه‌نشده و ...؛

۴) تبیین دقیق مصادیق مانده‌های مطالبه‌نشده، راکد و ... با رویکرد احصاء حداکثری موارد قابل درج در سرفصل حساب‌های مزبور؛

۵) لزوم اطلاع‌رسانی مفاد دستورالعمل به مشتریان به نحو مقتضی و درج عبارات لازم در قراردادهای سپرده‌ها؛

۶) درج احکام جداگانه و با رعایت جوانب مختلف جهت وجوه اشخاص متوفی، مجنون و سفیه؛

۷) تعیین تکلیف در خصوص نحوه برخورداری از مزایای حساب در دوره انتقال وجوه آن به سرفصل‌های موضوع دستورالعمل؛

درخاتمه، ضمن اعلام این که "دستورالعمل اجرایی شناسایی و تعیین تکلیف حساب‌های مطالبه‌نشده و مازاد (ریالی)" در یک‌هزار و دویست و سی و چهارمین جلسه مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۷ شورای پول و اعتبار به تصویب رسیده است و همچنین ایفاد نسخه‌ای از آن به پیوست، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای آن بانک / مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ شده و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید. /۳۳۹۴۱۶۸/

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

حمیدرضا غنی‌آبادی

عبدالمهدی ارجمندنژاد

۳۸۱۶

۳۲۱۵-۰۲

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

دستورالعمل اجرایی

شناسایی و تعیین تکلیف

حسابهای مطالبه‌نشده و مازاد

(ریالی)

فهرست مطالب

۲	فصل اول: تعاریف و کلیات
۳	فصل دوم: ضوابط ناظر بر حساب‌های راکد و مطالبه‌نشده
۷	فصل سوم: وجوه اشخاص متوفی و محجور
۸	فصل چهارم: سایر الزامات

«دستورالعمل اجرایی شناسایی و تعیین تکلیف حساب‌های مطالبه‌نشده و مازاد (ریالی)»

با عنایت به بند (ب) ماده (۱۱) و بند (۸) ماده (۱۴) «قانون پولی و بانکی کشور» مصوب سال ۱۳۵۱ و با هدف تعیین سازوکار مناسب جهت تعیین تکلیف حساب‌های مطالبه‌نشده و مازاد در مؤسسات اعتباری، کاهش احتمال سوءاستفاده از وجوه حساب‌های یادشده، ارتقای شفافیت‌های مالی و ایجاد رویه‌ای واحد و یکسان در دفترداری مؤسسات اعتباری و همچنین صیانت از منافع سپرده‌گذاران و صاحبان وجوه، «دستورالعمل اجرایی شناسایی و تعیین تکلیف حساب‌های مطالبه‌نشده و مازاد (ریالی)» که از این پس به اختصار «دستورالعمل» نامیده می‌شود، تصویب می‌گردد.

فصل اول: تعاریف و کلیات

ماده ۱- در این دستورالعمل عبارات ذیل در معانی مشروح به‌کار می‌روند:

- ۱-۱- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۲-۱- مؤسسه اعتباری: بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی که به موجب قانون یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و تحت نظارت بانک مرکزی می‌باشد؛
- ۳-۱- حساب سپرده: حساب‌های سپرده قرض‌الحسنه (اعم از پس‌انداز و جاری) و سپرده سرمایه‌گذاری مدت‌دار (اعم از سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت عادی، کوتاه‌مدت ویژه و بلندمدت)؛
- ۴-۱- حساب راکد: حساب سپرده‌ای که وفق ضوابط مقرر در این دستورالعمل طی مدت معینی نزد مؤسسه اعتباری بدون گردش مالی باقی مانده باشد؛
- ۵-۱- گردش مالی: هر گونه تراکنش بدهکار و یا بستانکار حساب سپرده، به استثنای تراکنش بستانکار ناشی از واریز سود سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت عادی به همان حساب، واریز جایزه نقدی سپرده‌های قرض‌الحسنه پس‌انداز به همان حساب، برداشت مؤسسه اعتباری بابت هزینه‌های نگهداری و اطلاع‌رسانی موجودی حساب و همچنین واریز و برداشت ناشی از اشتباه واریزی وجوه توسط مؤسسه اعتباری؛
- ۶-۱- حساب مطالبه‌نشده: مانده وجوه نزد مؤسسه اعتباری که وفق شرایط مندرج در این دستورالعمل، از سوی صاحبان آن مورد مطالبه قرار نگرفته است؛
- ۷-۱- شناسایی: احراز هویت، نشانی، شماره تلفن، پست الکترونیک و یا ... مشتری جهت برقراری ارتباط با وی؛
- ۸-۱- وجوه بلا تکلیف: وجوه حساب‌های مطالبه‌نشده‌ای که مطابق با ضوابط مندرج در این دستورالعمل صاحبان آن‌ها شناسایی نشده و یا علی‌رغم شناسایی، مشتری به ارتباط مؤسسه اعتباری از طریق تماس‌ها، مکاتبات و یا ... پاسخگو نبوده و یا مراجعه‌ای در خصوص تعیین تکلیف وجوه مزبور نداشته است؛

۹-۱- تعیین تکلیف: هرگونه اقدام و یا دستور مشتری و یا مقام ذی صلاح، در چارچوب ضوابط و مقررات، جهت واریز، برداشت، انتقال و ... وجوه مشتری نزد مؤسسه اعتباری؛

۱۰-۱- حساب مازاد: حساب/حساب‌هایی که بیش از تعداد مجاز در این دستورالعمل افتتاح شده باشد.

ماده ۲- گستره شمول این دستورالعمل محدود به وجوه و حساب‌های سپرده ریالی با مانده معادل یا کمتر از بیست میلیون ریال است. وجوه و حساب‌های سپرده ارزی و نیز حساب‌های سپرده دولتی تابع ضوابط و مقررات خاص خود می‌باشد.

ماده ۳- هیأت مدیره مؤسسه اعتباری مکلف است ضمن تعیین یکی از واحدهای سازمانی جهت پیگیری مفاد این دستورالعمل، سازوکارهای اجرایی لازم را تمهید و بر حُسن اجرای آن نظارت نماید.

فصل دوم: ضوابط ناظر بر حساب‌های راکد و مطالبه‌نشده

ماده ۴- حساب‌های سپرده به شرح ذیل، بدون تغییر سرفصل حساب، به عنوان حساب راکد تلقی می‌گردند:

۴-۱- حساب سپرده قرض‌الحسنه پس‌انداز فاقد گردش مالی برای مدت حداقل سه سال؛

۴-۲- حساب سپرده قرض‌الحسنه جاری، فاقد گردش مالی از تاریخ ارایه آخرین برگ چک به مؤسسه اعتباری برای مدت حداقل یک سال؛

۴-۳- حساب سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت عادی فاقد گردش مالی برای مدت حداقل دو سال؛

ماده ۵- مؤسسه اعتباری مکلف است سازوکاری فراهم نماید که از طریق آن، گزارش حساب‌های سپرده‌ای راکد به شرح ذیل از سطح شعب، حداقل هر شش ماه یک‌بار اخذ گردد:

۵-۱- حساب سپرده قرض‌الحسنه پس‌انداز راکد با موجودی معادل یا کمتر از ۱۰۰,۰۰۰ ریال؛

۵-۲- حساب سپرده قرض‌الحسنه جاری راکد با موجودی معادل یا کمتر از ۴۰۰,۰۰۰ ریال؛

۵-۳- حساب سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت عادی راکد با موجودی معادل یا کمتر از ۲۰۰,۰۰۰ ریال.

ماده ۶- مؤسسه اعتباری موظف است پس از تشخیص حساب‌های سپرده‌ای موضوع ماده (۵) این دستورالعمل، اقدامات لازم نظیر؛ تماس تلفنی، ارسال پیامک و مکاتبه با مشتری را جهت تعیین تکلیف حساب‌های مزبور انجام دهد.

ماده ۷- مؤسسه اعتباری موظف است اقلام ذیل را به سرفصل حساب‌های مطالبه‌نشده منظور نماید:

۷-۱- آن دسته از حساب‌های راکد تعیین تکلیف نشده به شرح زیر:

۷-۱-۱- حساب سپرده قرض‌الحسنه پس‌انداز فاقد گردش مالی برای مدت حداقل دو سال از تاریخی که به

عنوان حساب راکد تلقی شده است؛

۷-۱-۲- حساب سپرده قرض الحسنه جاری، فاقد گردش مالی برای مدت حداقل یک سال از تاریخی که به عنوان حساب راكد تلقی شده است؛

۷-۱-۳- حساب سپرده سرمایه گذاری کوتاه مدت عادی فاقد گردش مالی برای مدت حداقل یک سال از تاریخی که به عنوان حساب راكد تلقی شده است؛

۷-۱-۴- چنانچه قرارداد حساب های سپرده سرمایه گذاری کوتاه مدت ویژه و سپرده سرمایه گذاری بلندمدت در سررسید تمدید نشده و وجوه آنها به حساب های سپرده کوتاه مدت عادی مرتبط با آن (حساب های افتتاح شده برای واریز سود سپرده های مذکور) منتقل شود، در این صورت حساب سپرده کوتاه مدت مرتبط تابع مفاد بند ۷-۱-۳ است؛

۷-۲- چک های بانکی فروخته شده (صادره) تسویه نشده که حداقل سه سال از تاریخ صدور آنها سپری شده باشد؛

۷-۳- جوایز نقدی حساب های سپرده قرض الحسنه پس انداز که به دلایلی نظیر بسته شدن حساب، به حساب مزبور واریز نگردیده و حداقل سه سال از تاریخ تعلق آنها به صاحبان حساب گذشته باشد؛

۷-۴- مازاد سود قطعی بر سود علی الحساب سپرده های سرمایه گذاری مدت داری که حساب سپرده واریز سود مرتبط با آن بسته شده و حداقل سه سال از تاریخ تعلق آنها گذشته باشد؛

۷-۵- اوراق مشارکت سررسید شده ای که وجوه آنها علیرغم گذشت سه سال از سررسید اوراق مزبور، توسط خریداران مطالبه نشده باشد؛

۷-۶- اضافه صندوق که حداقل شش ماه از تاریخ ایجاد آن سپری شده باشد؛

۷-۷- حواله های وارده که صاحبان آنها مشخص نبوده و حداقل دو سال از تاریخ وصول آنها سپری شده باشد؛

۷-۸- مانده کارت های هدیه منقضی شده که از تاریخ انقضای آنها حداقل سه سال گذشته باشد؛

۷-۹- جوایز غیر نقدی حساب های سپرده قرض الحسنه پس انداز که توسط مؤسسه اعتباری وفق «دستور العمل

اعطای جوایز به حساب های قرض الحسنه» به فروش می رسد، حداقل دو سال از تاریخ فروش آنها سپری

شده و در صورت عدم فروش، حداقل سه سال از تاریخ تعلق آنها به صاحبان حساب گذشته باشد؛

۷-۱۰- سایر مبالغ مطالبه نشده حسب تشخیص بانک مرکزی.

ماده ۸- مؤسسه اعتباری مکلف است سازوکاری را فراهم نماید که از طریق آن گزارش حساب های مطالبه نشده از

سطح شعب به صورت سالانه، اخذ و اقدامات لازم در خصوص هر یک به شرح ذیل انجام شود:

۸-۱- مؤسسه اعتباری موظف است در ارتباط با حساب های مندرج در بند (۷-۱):

۸-۱-۱- صاحبان حساب را شناسایی و جهت مراجعه و تعیین تکلیف مراتب را از طریق تماس تلفنی، ارسال پیامک، مکاتبه و یا ... به آن‌ها اعلام و در صورت مراجعه مشتری، حسب تعیین تکلیف وی اقدام نماید؛

۸-۱-۲- در خصوص حساب‌های سپرده انفرادی:

۸-۱-۲-۱- در صورت شناسایی و عدم تعیین تکلیف مشتری، وجوه مزبور را به سایر حساب‌های فعال وی از همان نوع نزد همان مؤسسه اعتباری واریز نماید؛

۸-۱-۲-۲- در صورت شناسایی و عدم تعیین تکلیف مشتری و عدم وجود سایر حساب‌های فعال مشتری، وجوه مزبور را پس از گذشت حداقل دو سال از انتقال به حساب‌های مطالبه‌نشده، به سرفصل وجوه بالاتکلیف منتقل نماید.

۸-۱-۳- مانده حساب‌های سپرده مشترک را در صورت شناسایی صاحبان حساب و عدم تعیین تکلیف، پس از گذشت حداقل دو سال از انتقال به حساب‌های مطالبه‌نشده، به سرفصل وجوه بالاتکلیف منتقل نماید؛

۸-۱-۴- در صورت عدم شناسایی صاحب حساب، مانده حساب‌های مزبور را پس از گذشت حداقل دو سال از انتقال به حساب‌های مطالبه‌نشده، به سرفصل وجوه بالاتکلیف منتقل نماید؛

۸-۲- مؤسسه اعتباری موظف است در ارتباط با حساب‌های مندرج در بندهای (۷-۲) الی (۷-۴):

۸-۲-۱- صاحبان وجوه مزبور را شناسایی و جهت مراجعه و تعیین تکلیف مراتب را از طریق تماس تلفنی، ارسال پیامک، مکاتبه و یا ... به آن‌ها اعلام و در صورت مراجعه مشتری، حسب تعیین تکلیف وی اقدام نماید؛

۸-۲-۲- در صورت عدم مراجعه و عدم تعیین تکلیف از سوی مشتری، حساب‌های فعال وی نزد همان مؤسسه اعتباری را یافته و وجوه یادشده را به یکی از حساب‌های مزبور واریز نماید؛

۸-۲-۳- در صورت عدم شناسایی صاحب وجوه و یا در صورت شناسایی و عدم مراجعه و عدم شناسایی حساب‌های فعال مشتری، مانده وجوه مزبور را پس از گذشت حداقل دو سال از انتقال به حساب‌های مطالبه‌نشده، به سرفصل وجوه بالاتکلیف منتقل نماید.

۸-۳- مؤسسه اعتباری موظف است در ارتباط با حساب‌های مندرج در بندهای (۷-۵) الی (۷-۷)، پس از گذشت دو سال از تاریخ انتقال به حساب‌های مطالبه‌نشده و عدم تعیین تکلیف آن‌ها، وجوه مزبور را به سرفصل وجوه بالاتکلیف منتقل نماید.

۸-۴- مؤسسه اعتباری موظف است در ارتباط با حساب مندرج در بند (۷-۸):

۸-۴-۱- صاحبان کارت‌های مزبور را شناسایی و جهت مراجعه و تعیین تکلیف مراتب را از طریق تماس تلفنی، ارسال پیامک، مکاتبه و یا ... به آن‌ها اعلام و در صورت مراجعه صاحبان کارت، حسب تعیین تکلیف وی اقدام نماید؛

۸-۴-۲- در صورت شناسایی صاحب کارت‌های یادشده و عدم تعیین تکلیف از سوی وی، حساب‌های فعال وی نزد همان مؤسسه اعتباری را یافته و وجوه استفاده نشده کارت‌های یادشده را به یکی از حساب‌های مزبور واریز نماید؛

۸-۴-۳- در صورت شناسایی و عدم تعیین تکلیف از سوی صاحب کارت و عدم وجود حساب‌های فعال وی، وجوه استفاده نشده کارت‌های مزبور را پس از گذشت حداقل دو سال از انتقال به حساب‌های مطالبه‌نشده به سرفصل وجوه بالاتکلیف منتقل نماید؛

۸-۴-۴- در صورت عدم شناسایی صاحب کارت یادشده، وجوه استفاده نشده کارت‌های مزبور را پس از گذشت حداقل دو سال از انتقال به حساب‌های مطالبه‌نشده، به سرفصل وجوه بالاتکلیف منتقل نماید.

۸-۵- مؤسسه اعتباری موظف است در ارتباط با حساب‌های مندرج در بند (۷-۹):

۸-۵-۱- صاحبان جوایز مزبور را شناسایی و جهت مراجعه و تعیین تکلیف مراتب را از طریق تماس تلفنی، ارسال پیامک، مکاتبه و ...، به آن‌ها اعلام و در صورت مراجعه مشتری، حسب تعیین تکلیف وی اقدام نماید؛

۸-۵-۲- در صورت شناسایی صاحب جوایز یادشده و عدم تعیین تکلیف از سوی وی، حساب‌های فعال وی نزد همان مؤسسه اعتباری را یافته و وجوه جوایز یادشده را به یکی از حساب‌های مزبور واریز نماید؛

۸-۵-۳- در صورت شناسایی و عدم تعیین تکلیف از سوی صاحب جوایز یادشده و عدم وجود حساب‌های فعال وی، وجوه جوایز مزبور را پس از گذشت حداقل دو سال از انتقال به حساب‌های مطالبه‌نشده، به سرفصل وجوه بالاتکلیف منتقل نماید؛

۸-۵-۴- در صورت عدم شناسایی صاحب جوایز یادشده، وجوه جوایز مزبور را پس از گذشت حداقل دو سال از انتقال به حساب‌های مطالبه‌نشده، به سرفصل وجوه بالاتکلیف منتقل نماید.

بصره ۱- مؤسسه اعتباری موظف است همزمان با واریز وجه مانده حساب‌های مطالبه‌نشده موضوع بند (۷-۲) به یکی از حساب‌های فعال مشتری نزد همان مؤسسه اعتباری، نسبت به برگشت بدهی مؤسسه اعتباری در خصوص حساب چک‌های بانکی فروخته شده (صادر) اقدام نماید.

بصره ۲- حداکثر مهلت مؤسسه اعتباری جهت انجام اقدامات فوق، یک سال پس از اخذ گزارش موضوع این ماده تعیین می‌گردد.

ماده ۹- مؤسسه اعتباری می تواند علاوه بر اقدامات این دستورالعمل، حسب ضرورت نسبت به اطلاع رسانی عمومی به مشتریان از طرقی نظیر؛ درج در پایگاه اطلاع رسانی مؤسسه اعتباری، و یا اعلام از طریق رسانه های جمعی اقدام نماید.

ماده ۱۰- هرگونه گردش مالی در حساب های سپرده ای که وفق مفاد این دستورالعمل به عنوان حساب راكد تلقی شده و یا به سرفصل حساب های مطالبه نشده و یا وجوه بالاتکلیف، منتقل شده اند، بدون نیاز به مراجعه ی مشتری، موجب انتقال آن ها به سرفصل حساب های اولیه می شود.

ماده ۱۱- بانک مرکزی حداکثر دو ماه پس از ابلاغ این دستورالعمل، سرفصل حساب های لازم را تعریف و به شبکه بانکی کشور ابلاغ می نماید.

ماده ۱۲- مؤسسه اعتباری مکلف است در زمان افتتاح حساب سپرده مفاد این دستورالعمل را به نحو مقتضی به اطلاع مشتری برساند و در قرارداد افتتاح حساب سپرده، ماده ای را با این مضمون درج نماید که در صورت عدم گردش مالی حساب و یا عدم تعیین تکلیف توسط مشتری ظرف مدت های مقرر در این دستورالعمل، حسب ضوابط و مقررات ابلاغی با مانده حساب برخورد خواهد شد.

فصل سوم: وجوه اشخاص متوفی و محجور

ماده ۱۳- مؤسسه اعتباری موظف است بلافاصله پس از کسب اطلاع از فوت، جنون و سفاهت شخص حقیقی، وجوه متعلق به وی نزد خود را به سرفصل حساب دفترکل «وجوه اشخاص متوفی و محجور» با معین های جداگانه منتقل کرده و حساب های مذکور را جهت ممانعت از هرگونه برداشت از آن، مسدود نماید.

تبصره ۱- مواردی که به موجب قوانین و مقررات ذی ربط برداشت از حساب های مذکور امکان پذیر باشد، از شمول مفاد این ماده مستثنی است.

تبصره ۲- کسب اطلاع درخصوص سفاهت و جنون شخص حقیقی صرفاً از طریق مراجع قانونی و در رابطه با فوت شخص حقیقی از هر طریق نظیر، مراجع قانونی، اطلاع رسانی وراثت، موصی له و ... امکان پذیر است.

ماده ۱۴- مؤسسه اعتباری مکلف است از طرقی مانند تماس تلفنی، ارسال پیامک، مکاتبه و یا ... اقدامات لازم را درخصوص شناسایی و اطلاع صاحبان حق و یا نمایندگان قانونی از قبیل وراثت متوفی و قیّم شخص سفیه و مجنون جهت مراجعه و تعیین تکلیف وجوه موضوع ماده (۱۳) انجام دهد.

ماده ۱۵- در صورت عدم شناسایی صاحبان حق و یا در صورت شناسایی و عدم مراجعه آن ها، مانده وجوه مزبور پس از گذشت حداقل سه سال از تاریخ انتقال به سرفصل حساب دفترکل وجوه اشخاص متوفی و محجور حسب مورد به سرفصل وجوه بالاتکلیف منتقل می شود.

ماده ۱۶- حساب‌های سپرده‌ای اشخاص متوفی موضوع این فصل تا زمانی که وجوه آن‌ها طبق قوانین و مقررات ذی‌ربط به وراثت، موصی‌له و یا سایر صاحبان حق پرداخت نشده، از امتیازات مربوط برخوردار می‌باشد.

تبصره - پرداخت سود به حساب‌های سپرده‌های سرمایه‌گذاری که در قرارداد آن‌ها رابطه وصایت مؤسسه اعتباری بعد از فوت شخص پیش‌بینی نشده و نیز اعطای هرگونه ابزار برداشت از حساب‌های وجوه اشخاص متوفی، نظیر دسته چک و کارت الکترونیکی ممنوع بوده و از شمول مفاد این ماده مستثنی است.

ماده ۱۷- حساب سپرده‌ای متعلق به اشخاص مجنون و سفیه از تاریخ اطلاع، از هیچ‌یک از امتیازات مربوط به آن برخوردار نمی‌باشد. شرکت در قرعه‌کشی حساب‌های سپرده قرض‌الحسنه پس‌انداز متعلق به اشخاص مزبور از شمول مفاد این ماده مستثنی است.

فصل چهارم: سایر الزامات

ماده ۱۸- مؤسسه اعتباری صرفاً در مواردی که انجام عملیات بانکی و یا ارایه خدمات بانکی مستلزم وجود حساب سپرده است، می‌تواند برای مشتری حساب سپرده افتتاح نماید.

ماده ۱۹- هر یک از مؤسسات اعتباری مجاز به افتتاح و نگهداری بیش از یک حساب سپرده انفرادی و یک حساب مشترک سپرده قرض‌الحسنه پس‌انداز، یک حساب انفرادی و یک حساب مشترک سپرده قرض‌الحسنه جاری و یک حساب انفرادی و یک حساب مشترک سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت عادی برای هر شخص حقیقی نمی‌باشند.

تبصره - چنانچه طرح‌های ویژه ارائه شده از سوی مؤسسات اعتباری در چارچوب ضوابط و مقررات ابلاغی بانک مرکزی، مستلزم افتتاح حساب سپرده قرض‌الحسنه پس‌انداز و یا حساب سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت عادی برای مشتری باشد و امکان استفاده از سایر حساب‌های سپرده‌ای موجود مشتری نزد مؤسسه اعتباری برای طرح مزبور فراهم نباشد، افتتاح حساب جدید منوط به بسته شدن حساب سپرده مشتری در پایان مدت طرح، از شمول حکم این ماده مستثنی است.

ماده ۲۰- مؤسسه اعتباری موظف است ظرف مدت شش‌ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این دستورالعمل، تمامی حساب‌های مازاد مشتری نزد خود را از طریق اطلاع‌رسانی عمومی و سه مرحله مکاتبه، به اطلاع وی رسانده و از مشتری درخواست نماید تا نسبت به تعیین تکلیف و بستن حساب‌های مازاد خود نزد هر یک از شعب مؤسسه اعتباری اقدام کند.

ماده ۲۱- در صورت عدم اقدام توسط مشتری در خصوص موضوع ماده (۲۰)، حداکثر ظرف مدت ۳۰ روز تقویمی پس از آخرین مکاتبه، مؤسسه اعتباری موظف است راساً نسبت به تعیین حساب‌های مازاد وی اقدام و وجوه آن‌ها را به

حسابی با همان ماهیت منتقل و حساب‌های مازاد را مسدود نماید. شرایط برداشت و یا انتقال وجوه از حساب مقصد، بر اساس توافقات فی‌مابین مؤسسه اعتباری و مشتری در کارت افتتاح حساب مقصد تعیین می‌گردد.

ماده ۲۲- حساب‌های سپرده‌ای مشترک که تا قبل از لازم‌الاجرا شدن این دستورالعمل افتتاح شده‌اند از شمول مفاد مواد (۲۰) و (۲۱) این دستورالعمل مستثنی می‌باشند.

ماده ۲۳- مؤسسه اعتباری موظف است ظرف مدت شش ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این دستورالعمل، حساب‌های غیرمتمرکز (سنتی) خود را به طور کامل غیرفعال نماید و صرفاً حساب‌های متمرکز، مورد استفاده مشتریان قرار گیرد.

ماده ۲۴- مؤسسه اعتباری موظف است بسترهای لازم را به نحوی فراهم نماید که دسترسی مشتریان به حساب‌های متمرکز و استفاده از آن‌ها در سطح تمامی شعب مؤسسه اعتباری امکان‌پذیر باشد.

ماده ۲۵- تمامی حساب‌های سپرده‌ای موضوع این دستورالعمل، به استثنای حساب‌های سپرده‌ای که پس از انتقال وجه آن‌ها به سایر حساب‌های مشابه مشتری توسط مؤسسه اعتباری مسدود شده و فاقد وجه می‌باشند، از امتیازات مربوط به آن حساب از قبیل شرکت در قرعه‌کشی و دریافت سود برخوردار می‌باشند.

ماده ۲۶- مؤسسه اعتباری موظف است در صورت مراجعه صاحبان وجوه موضوع این دستورالعمل، در صورت عدم وجود منع قانونی و یا عدم انتقال وجوه به اشخاص دیگر وفق احکام لازم‌الاجراء، حسب نظر صاحبان وجوه نسبت به استرداد و یا انتقال آن‌ها اقدام نماید.

ماده ۲۷- چنان‌چه حساب سپرده‌ای و یا تمام یا بخشی از موجودی آن به موجب دستور مرجع قضایی و یا سایر مراجع ذی صلاح مسدود گردد، تا زمان رفع انسداد، حساب مزبور در همان سرفصلی که حساب مسدود شده، باقی می‌ماند. در این صورت تاریخ رفع مسدودی، مبدأ زمانی جهت انتقال حساب به سرفصل‌های موضوع این دستورالعمل می‌باشد.

ماده ۲۸- بانک مرکزی می‌تواند عنداللزوم بابت هزینه‌هایی که مؤسسه اعتباری در راستای اجرای مفاد این دستورالعمل متحمل می‌شود، کارمزدهایی را تعیین کرده و به شبکه بانکی کشور ابلاغ نماید. مطالبه هرگونه وجه دیگری تحت هر عنوان از مشتریان بابت احکام موضوع این دستورالعمل ممنوع است.

ماده ۲۹- مؤسسه اعتباری می‌تواند از وجوه مندرج در هریک از حساب‌های راکد، مطالبه‌نشده و وجوه بالاتکلیف با مبالغ معادل یا کمتر از ۰۰۰،۰۰۰ ریال، مطابق ضوابط ابلاغی از سوی بانک مرکزی، مبلغی را به عنوان کارمزد برداشت و به حساب درآمد خود منظور نماید.

تبصره - در صورت مراجعه مشتری، مؤسسه اعتباری موظف است نسبت به استرداد مطالبات وی از محل هزینه‌های خود اقدام نماید.

ماده ۳۰- بانک مرکزی می‌تواند حسب مقتضیات زمانی، مبالغ موضوع این دستورالعمل را تغییر دهد.

ماده ۳۱- مؤسسه اعتباری موظف است ضوابط و مقررات مربوط به بازپرداخت مبالغ از حساب‌های راکد، مطالبه‌نشده و وجوه بلاتکلیف را به تصویب هیأت مدیره خود برساند.

ماده ۳۲- مؤسسه اعتباری موظف است اطلاعات و آمار مربوط به انواع حساب‌های راکد، مطالبه‌نشده و وجوه بلاتکلیف از قبیل تعداد و مانده حساب‌ها را در مقاطع شش‌ماهه تهیه و برای هیأت مدیره، واحد بازرسی، واحد حسابرسی داخلی و بانک مرکزی ارسال نماید.

ماده ۳۳- مؤسسه اعتباری موظف است در راستای اجرای مفاد این دستورالعمل، تمامی ضوابط و مقررات مرتبط از جمله ضوابط مبارزه با پولشویی را رعایت نماید.

ماده ۳۴- تخطی از مفاد این دستورالعمل موجب اعمال مجازات‌های مقرر در ماده (۴۴) قانون پولی و بانکی کشور و سایر قوانین و مقررات ذی‌ربط می‌شود.

«دستورالعمل اجرایی شناسایی و تعیین تکلیف حساب‌های مطالبه‌نشده و مازاد (ریالی)» در (۳۴) ماده و (۷) تبصره در یک‌هزار و دویست و سی و چهارمین جلسه مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۷ شورای پول و اعتبار به تصویب رسید و سه ماه پس از تاریخ ابلاغ، لازم‌الاجرا بوده و از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این مصوبه بخشنامه‌های شماره مب/۵۷۸ مورخ ۱۳۸۱/۵/۱۶ و شماره ۹۱/۲۹۴۸۴۴ مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۴ و سایر ضوابط و مقررات مغایر با آن منسوخ می‌گردد.